

Søgan endur- tekur seg - III

Við seinasta lögtingsval gjørdi tjóðveldisflokkurin eitt rímar hál, og serliga lögdu vit til merkis, at eitt av teimum nýggju növnunum á listanum hjá sama flokki í Havn skaraði framúr.

Hesin maður hevði annars verið í teirri hepnu stóðu, sum onkur undan honum, at hann óbeinleis kundi nýta sjónvarpið sum loptfjøl inn í lögtingið, og tað er sjálvandi ikki øllum beskerið!

Tað er jú munur á, at vera kendur í sjónvarpinum og heldur kámar úti í skúgganum.

Men hetta kann sjálvandi ikki víka við tann veruleika, at maðurin uttan sammeting var størsti atkvøðuslúkurin - ikki einans hjá tjóðveldisflokkinum - men millum politikarar í øllum landinum yvirhøvur!

Óg við hesum vann hann sær landsstýrissess í samgonguni, sum varð stovnað. Síðan hevur hesin nýggi oddamaðurin hjá tjóðveldisflokkinum troðkað ógvuliga hart fram við sinum fullveldistosi.

Men, ansar tú eftir, so er lætt at siggja at hann í grundini einans er eitt endurliggið av teimum, sum undan gingu.

Hann eltir í somu sporum, men við tí undantaki, at tá ið fullveldið er veruleiki, so skal ríkisstuðulin minka ár um ár.

Men hetta veit sami maður sjálvandi einki um, og tí ræður hann heldur ikki fyri.

Men einki tykist at vera óført hjá hesum manni.

Óg hansara fullveldisætlan tykist at hava ógvuliga veik bein at standa á.

Eisini tykist tað, eins og hann við vilja hevur ilt við at ásanna veruleikarnar. M.a. tykist hann fullkomiliga at hava gloymt, at tað bert eru fá ár síðani, at foroyingar einans fiskaðu stívliga 5000 tons av toski við Føroyar.

Óg sum øllum kunnugt er toskurin høvuðsálitid í okkara fiskivinnu.

Hann tykist eisini at hava gloymt, at fiskifrøðingur mæltu til, at vit als einki skuldu fiska av hesum fiskaslagi.

Alt tað, ið eg kann minnast, hevur tað gingið upp og niður við fiskiskapinum við Føroyar. Tað hava verið góð, men tað hava sanniliga eisini verið sera vánalig fiskiár.

Man landsstýrismáðurin í sjálvstýrismálum halda, at hetta er eitt glæsilið grundarlag at byggja okkara fullveldi á.

Nú hava vit havt nokur góð fiskiár, og fiskaprisir-

nir hava verið teir bestu, sum menn minnast. Men hóast tað, so frættist úr Tinganesi, at avlopið í landskassanum einans er millum 300 og 400 mió. kr. Óg tá er blokkstuðulin úr Danmörkini tikin við.

Ikki serliga hugkveikjandi, má sigast.

Ti enn hava vit tverri einans tað eina skinklandi beinið, sum eitur fiskivinna, at standa á.

Óg hóast royndir, hevur tað ikki eydnast at finna nakað annað bein av týðningi at standa á.

Men tað er enn tann skinklandi fiskivinnan, sum er grundarlagið undir okkara samfelag. Tað eru okkara fiskimenn, sum í ódn og logn draga virðini til lands, og tað eru tey, sum arbeiða á fiskavirkjunum, sum meirgóska hesi somu virði. Óg tað er hesum, sum samfelagið annars skal liva av.

Men, tað er bara ikki nóg mikið, tí fyri ein stóran part verður alt hetta uppetið, m.a. av okkara alt ov dýru umsiting.

Óg tað er m.a. sama umsiting, sum alsamt ger umstøðurnar hjá okkara fiskimonnum alt trengri og ólagaligari.

Ei undur í, at tað er eitt alsamt fækkandi lið, sum strevast í okkara høvuðsvinnu.

Óg hvussu heitt, ið hjørtuni hjá hesari breggjandi samgongu sláa fyri Føroyum og tí, sum føroyskt er, mega vit undrandi spyrja í hesum dögum, nú vit hoyra at vit skulu yvir til Noregs at byggja eitt nýtt vaktarskip. Nú vita - ella skuldu við vita - at Tórs-havnar Skipasmiðja er kend fyri at gera vælaverk.

Tað hava nevniliga verið dygdarskip, sum hon hevur latið úr hondum.

Óg tað er munurin á teimum skipunum og tí klodda-fylinum, sum vit seinast lótu byggja yviri í Noreg, og sum enn rökir sjóverju við Føroyar.

Men tjóðarstoltleikin hjá ráðleggingarnevndini og teimum, sum nú ráða í Tinganesi, tykist at leggja á einum sera lágum stað.

Eg hevði heldur ikki væntað nakað annað!

At ein føroysk skipasmiðja skuldi fáa høvi at vísa umheiminum, at hon er kappingarfør, og eisini í aðrar mátar er før fyri at gera stór arbeiði, er jú fullkomiliga uttan fyri heilavindingarnar hjá teimum, sum hava tjóðskapin oman fyri hálsvølin.

I tíð og ótíð hava fullveldisgarparnir tann vana - ella kanska rættari óvana -

Jógvan Adolf Johannessen

at sammeta okkum við Ísland.

Nú eri eg ikki heilt ókunnugur í Íslandi, tí í neyðartíðini í fimtiárunum var eg ein teirra, sum leitaði til Íslands og var eg har í nakrar vetrar.

Mær dámdi sera væl at vera millum Íslendingar bæði á sjógv og á landi, og eg havi nógv góð minni frá tí tíðini.

Onkuntíð seinni havi eg eisini vitjað í Íslandi.

Men, tá ið Føroyar verða sammettar við Ísland, so er hetta ikki rætt, tí heldur ikki har er nokur rættilig sammeting møgulig.

Ísland er eitt heldur stórt land. Tað er slakar 103.000 km² til stóddar. Men har búgva einans o.ú. 250.000 fólk, ella stívliga 2,4 íbúgv-ár á hvørjum km². Hetta er tað minsta í Europa.

Føroyar eru eitt evarska lítið land - einans 1400 km² til stóddar og her búgva knappliga 45.000 fólk. Tað gevur 32 íbúgv-ár á hvørjum km², og er hetta tað næstmesta í norðurlondum.

Íslendingar hava nógmið íð av flestu landbúnaðarvörum. Ja, teir útflyta nógd av teimum eisini til Føroyar. Eisini hoyggj útflyta teir, og føroyingar keypa.

Einasta landbúnaðarvøra, sum føroyingar hava nógmið íð av er mjólk. Allar aðrar verða innfluttar, tí vit hava óviltið av teimum!

Sjálvandi bótir tað heldur ikki um stóðuna, at lógin er soleiðis háttað, at bygdmar - ein fyri og onnur eftir - verða svavdar, og býur og hagi leggja í órøkt.

Men aftur til Íslands.

Tað er munur á at seta eitt 200 fjórðinga mark kring Ísland og at seta eitt líknandi kring pinkulandið Føroyar.

Tí, har er munur á sjóki - og har er sanniliga eisini munur á fiskirikidómi.

Men hetta er ikki alt!

Íslendingar hava eitt ómetiligt ríkidómi í teirra heitu keldur og stóru fossa-

megi.

Ja, har er sanniliga munur á og her hjá okkum, har S.E.V. í høvuðsokinum hevur turkað bæði áir, veitir og kelduvað fyri at fáa nakað av elmegi sum annars, verður sagt, er ein hin dýrasta, sum menn vita um sammett við okkara grannalond.

Hví ikki siga sannleikan ella veruleikan soleiðis, sum hann í roynd og veru er? Ja, hví?

Heldur ikki har hava fullveldisheftjurnar nakað grundarlag til sammetingar at vísa á.

Tað ljóðar ótrúligt, men kortini er tað satt, at samgongan hevur ta fatan, at fyrst skulu vit taka fullveldi, og síðani skulu vit fara at leita eftir teimum frestandi beinum, sum fullveldið skal standa á.

Hetta er jú hin óvugti vegurin. Fyrst skuldu vit jú funnið tey frestandi beini, og so kundu vit farið at hugsa um at tikið fullveldi.

Men hví kunnu vit ikki liva í einum felagsskapi, har tjóðirnar arbeiða saman á jøvnum fót?

Summi av fullveldisfólkunum siga, at nakað tilfætt er fullkomiliga ómøguligt, og nýggi oddamaðurin hjá tjóðveldisflokkinum talar sítt vanliga mál.

Hann talar um, at ein nýggjur dynamikkur skal koma, tá ið vit hava loyst, og hesin dynamikkurin skal geva okkum tað, ið írestar at reka hetta samfelagið.

Hann briglsar føroyingum, at millhárin úr Danmörkini ger teir latar, tí hon er ein kodd, sum teir kunnu hvíla seg á.

Hann hevur sagt, at hon verður givin til høgru og vinstri í føroyska samfelagnum!

Men, hann grundgevir ikki fyri nokrum av tí, sum hann sigur.

Hann gloymir eisini at siga okkum, hvat hann hevur at hava fullveldis-dreymarnar í.

Óg tað undrar meg ikki. Hann hevur nevniliga einki at hava teir í.

Hann tykist mær at vera fullkomiliga tómur á hesum økinum.

Eg veit fullvæl at hann er vanur at kalla tey, sum ikki eru samsint við honum, ósaklig. Men tað er óivað tí, at hann kennir seg tryggdan upp í ein krók av hesum somu fólkum.

Óg tað er sanniliga heldur ikki so lógíð!

Meira seinni.

Jógvan Adolf Johannessen

Fullveldis- kjak í Føroya- húsinum

Leiðandi føroyskir politikarar úr samgonguni og andstøðu fara mána-kvøldið 1. mars at kjakast við føroyingar í Danmark um fullveldisætlanina. Føroyahúsið, Føroyska Tíðindastovan og Útvarp Føroya skipa fyri fundinum í Føroyahúsinum, sum eisini verður bandaður og sendur í Útvarpinum

Martin Fjallstein, leiðari í Føroyahúsinum

Útisetar í Danmark kunnu mána-kvøldið 1. mars leggja allar sínar hugsanir og spurningar um loysing ella samband fram fyri føroyskar politikarar í Føroyahúsinum í Keymannahavn. Klokkan 19.00 hetta kvøldið sita Høgni Hoydal, Óli Breckmann, Jóannes Eidesgaard og Edmund Joensen til reiðar við pallborðið at kjakast við føroyingarnar í Danmark um fullveldisætlanina hjá landsstýrinum.

Fullveldiskjakið í Føroyahúsinum verður opið fyri øllum viðkomandi spurningum, men til tess at stýra kjakinum verður tað eisini skipað í nokur undirnevni, sum við atliti at fullveldinum hava fingið arbeiðsheitini: Politiska Leiðin og Samfelagsbúskapurin, Heilsuverkið og Gransking v.m., Útbúgvingarskipanin, Sosialmál, Oljuævið og Vinnulívið, Rættarskipanin og Løgreglan, Uttanríkisráð og Føroyar og Danmark á einum Vegamóti.

Nakrir útisetar hava við undirnevnum eitt huga longu fyrirreikað seg at taka ímóti politikarunum úr Føroyum. Teir fara -

eins og øll hini, ið hava hug - at seta pallborðinum spurningar og gera viðmerkingar, sum tey hava kjakast um framm-anundan.

Nakrir tilkomnir og eldri føroyingar, sum hava búið og starvast í Danmark í nógv ár, hava eitt nú táð saman um felags søguna hjá Føroyum og Danmark, kenslur og familjubond og mentan, sum teir helst fara at bera upp á mál við politikararnar.

Útvarpið festir fundin á band, og hann verður sendur í sendingini »Føroyar í Dag« týskvøldið 2. mars og í »Fimmaranum« mikudagin 3. mars. Eisini verður sagt frá tiltakinum í beinleiðis innsløgum í tíðindasendingunum hjá Útvarpinum.

Føroyahúsið skipar teir hugnaligu karmarnar um fundin. Borðreitt verður við stoktum lambskjóti, eplum, grønneti og sós frá klokkan 16.00-18.30, og harafturat verður eisini sangur og tónleikur á skránni í Føroyahúsinum hetta kvøldið.